

በዓል ለካቲት 11 አብዚ ዓመት እንትነኸበር እንታይ ንዘክር?

ብበዓል ውራይ

ትግራይ አንላይን 11/06/2009 ዓ.ም

ህዝቢ ትግራይ ንዘመናት አብ እንግድዑ ተሸኪሙዎ ንዘነበረ መሪር መግዛእቲ ትምክህተኛታት ንሓዋሩ ካብ ሱሩ በቂሱ ማዕርነትን ፍትሕን ዝሰፈና ሃገር ንምምስራት ብዙሕ ፈተነታት አካይዱ እዩ። ዋላኳ እቲ ትምክህተኛታት ከም መናወሒን መደላደሊን ሰልጣኖምን ዝጥቀሙለን መሳርሕታት እምነት ክርስትና፣ ሰለሙናዊ ስርወ መንግስቲን ክብረ ነገስትን መሰረታዊ ሃብቲ ተጋሩ ይኹና እምበር ትምክህተኛታት እተን እንኮ ታሪኽ ተጋሩ ከም ናይ ባዕሎም ውልቀ ታሪኽ ወሲዶም አብ ልዕሊ ትግራዊ መዘና ዘይብሉ ናይ ዘርኢ ምፅናት አካይዶም እዮም።

ህዝቢ ትግራይ ቆይቲካ ዘይውዳእ ታሪኽን ባህልን ዘለዎ ህዝቢ እዩ። ፍትሕን ማዕርነትን ናይ ህዝቢ ትግራይ እንኮ ሃፍቲ እዩን። ዓለም ስለ ፍትሕን ማዕርነትን ብግብኡ አብ ዘይተረዳአሉ እዋን ካብ ዓይምን መረብቶምን መከራን ስቃይን በዚሕዎም ንክስደዱ ዝወሰኑ አመንቲ ሃይማኖት እስልምና ካብ ነብይ መሓመድ ብዝተወሃበም መሪሕነት መሰረት ናብቲ ብፍትሕን ማዕርነትን ዝአምን ህዝቢ ትግራይ ንክስደዱ ወሲኖም እዮም። ትግራይ መበቆል ሃይማኖት ክርስትናን እስልምናን ብምዃን አመንቲ ሃይማኖት ክርስትናን እስልምናን ብማዕርነትን ሕውነትን ንነዊሕ አማኢት ዓመታት ዝነበሩሉ እዩ።

ዶናንድ ሌቪን ዝተበሃሉ ፀሓፊ ህዝቢ ትግራይ መሰረት ስነ ፅሑፍን ፍልስፍናን ምዃኑ ብተደጋጋሚ ገሊፆም ፅሑፎም እዮም። ካብተን ዓባይቲ ስነ ፅሑፋት ሊቃውንቲ ተጋሩ ሓንቲ ክብረ ነገስት እዩ። ክብረ ነገስት ብአገባብ አፀሓሕፋአን ታሪኻዊ ትሕዝቶአን ተወዳዳሪ ዘይበላ መፅሓፍ እዩ። ብዙሓት ምዕራባውያን ሊቃውንቲ ዛ ስነ ፅሑፍ ብምድናቅ ናብ ዝተፈለለዩ ቋንቋታት ዓለም ዝተርጎምዎ እንትኹኑ ነገሰታት ኢትዮጵያ ከም ህገ መንግስቲ ተቀቢሎም ሰልጣኖም አደላዲሎምላ እዮም።

ብተመሳሳሊ መንገዲ ናይ ኢትዮጵያ መሰረት ሙዚቃን ሳዕሲዒትን ዝኾነ ቅዱስ ያሬድ ብመዳይ መንፈሳውን ዓለማውን ሙዚቃን ሳዕሲዒትን መሰረታዊ ሓድጊ ገዲፉልና እዩ። ትምክህተኛታት ሐዚ በዒሓም ብባህልናን ብሓድግናን እናተገልገሉ ዓይኖም ብጨው ሓዲበም ናይ ህዝቢ ትግራይ መሰራሲ ሙዚቃን ባህልን ዋንነት ብምውሳድ አብ ማእከል ሓድግታት ኢትዮጵያ ብሸምዎ አመዝጊቦም ይርከቡ። መቸም ህዝቢ ትግራይ በዓል ሰሪቅካ ዘይውዳእ ሓድጊ ኮይኑ እምበር ብአክያይዳ ትምክህተኛታት ታሪኽ አልቦ ንክገብሩና ዘይፈንቀልዎ እምኒ የለን። ኹይኑ ግን ሐዚ እውን እቶም ዝተሰረቁ ሓድግታት ተጋሩ ናብ ዋነኣም ንክምለስ ዝምልከቶ አካል ብዕቱብ ክሰርሓሉ አለዎ።

ቋንቋን ፊደል ግዕዝ ሃፍቲ ህዝቢ ትግራይ ምዃኑ ማንም ዘይክሕዶ ሓቂ እዩ። ትምክህተኛታት ቋንቋናን ፊደልናን እናተጠቀሙ መሊሶም ትግርኛ ተዛራቢ ህዝቢ ክበሳብሱ ቁረብ ሕንኽ አይብሎምን። ብ2006 ዓ.ም ብፕ/ር ጌታቸው ኃይሌ ዝተተርጎመት ሓታተ ዘዘርአ ያዕቆብ እትብል ናይ ትርጉም መፅሓፍ ፈላስፋ ዘርአ ያዕቆብ ወዲ ደምብያ ጎንደር እዩ ኢሎም ዓይኖም ብጨው ሓዲበም ፅሑፎም። ፕ/ር ዝብል ካብ ደራብካ አብ ታሪኽ ስርቂ ምውዓልስ እንታይ ትብልዎ። ባዕሎም አብ ዝተርጎምዎ መፅሓፍ ፈላስፋ ዘርአ ያዕቆብ ብግልፂ መበቆላይ አክሱም እዩ፤ ትምህርተይ እውን አብ አክሱም ተማሂረ ወዲአ እናበለ ንስኻ ደምብያ ኢኻ ማለት እንታይ ዓይነት ሕማም ከም ዝኾነ አይተረዳአንን።

ህዝቢ ትግራይ ብማዕርነትን ፍትሕን ዝእምን፣ ሃገራዊ ስምዒት ዘለዎን ኣብ ምክብባር ዝተመስረተ ሃገራዊ ሓድነት ዝተመርኮሰ ርክብ ዝመስረተ ህዝቢ ብምዃኑ ብከቢድ ናይ ሂወትን ንብረትን ኪሳራ ዝረኸበም ዓወታት ንብይነይ ክጥቀም እንክይበለ ማዕረ ተጠቓምነት ዘረጋገፀ መንግስቲ ብምምስራት መዘና ዘይብሉ ህዝቢ እዩ። ኮይኑ ግን ብብዙሕ ንዋታውን ህዝባውን ኪሳራ ዝመፀ ዓወት ምስ ታሪኻዊ ፀላዕቱ ብማዕርነት ንምጥቓም ኣብ ዝፈተነሎም ኣጋጣሚታት ትምክህተኛታት ብብረታዊ ቃልሲ ዝሰኣንዎ ዓወት ብውዲትን ብተንኮልን መሊሶም ብምሓዝ ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ትግራይ መዘና ዘይብሉ ክሕደትን በደልን እናፈፀሙ መጻእም እዮም።

ንኣብነት ብዘበን ሃፀይ ዮሀንስ 4ይ ህዝቢ ትግራይ ብውሑድ ሓይሊ ሰብ ነቲ ብእዋኑ ነቅ ዘይብል ሓይሊ ኣለኒ ኢሉ ብምእማን ብትዕቢት ህዝቢ ትግራይ ክቐፅፅ ዘንቀለ ሓይሊ ትምክሕቲ ብቀሊሉ ብምድምሳስ ዘስደምም ታሪኻዊ ዓወት ምስ ኣመዝገቦ ዝተረፉ ንጉሳት ሸዋን ጎጃምን ንግስና እዞም ውሕሉል ኣበና ከይፈተው ተቀቢሎም እዮም። ኣበና ንጉስ ነገስት ሓፀይ ዮሀንስ 4ይ ናይ ትምክሕተኛታት ውዲት ከይተረደኦም በቲ ዝተለመደ ናይ ትግራዊይነት ቅንዕና ተዓሻሽዮም ንጉስ ሚኒሊክ ምስ ሙሉእ ሓለፍነቶም ንጉስ ሸዋ ንክኹኑ ብምግባር ተራእዮ ዘይፈልጥ ኹብሪ እንተሃብዎም እውን ንጉስ ሚኒሊክ ግን ንቶም ዝተባረኹ ንጉስ ካብ ስልጣኖም ንምውራድ ዘይፈንቀልዎ እምነ ኣይነበረን። ኣብ መወዳእታ ምስ ቀንዲ ፀላእቲ ሃገር ዝነበሩ ባዕዳውያን ወረርህታ መሬት ተጋሩ መቁሎም ብምሻጥ ንሙሉት ሚኢቲ ዓመት ትግራይ ኣብ ድከት ክትኣቲ፣ ህዝቢ ትግራይ ቋንቋኡን መንነቱን ረሲዑ ንክጠፍእ ብምግባር እቲ ንዘበናት ወለዱ ዝሓደግሉ ዘኹርዕ መንነትን ክብርን ትምክሕተኛታት ናተይ ኢሎም ብምውሳድ ኣብ ኣርዑት ጭቆና ንክወድቅ ገይሮም እዮም።

ውዲት ትምክሕተኛታት ተመሳሳሊ እዩ። ኣብ እዋን ሸንፈቶም ርእሶም ኣድኒኖም ብምእታው ብዕጥቃዊ ቃልሲ ዝሰኣንዎ ብተንኮልን በለካ ለኽዐካን ህዝቢ ትግራይን መሪሕ ውድቡን ንምድኻም ሓዚ እውን ዘይፍንቅልዎ እምነ ኣይክህሉን። ኣብዚ ዓመት እዚ ለካቲት 11 እንትነኹብር ትምክሕተኛታት ህዝቢ ትግራይ ንምድኻም ላዕልን ታሕትን ብምባል ኣብ ህዝቢ ትግራይ ቀሊል ዘይበሃል በደል ዘብፀሕሉን ንዘመናት ዝምነይዎ ዝነበሩ ዕማም ብዝተወሰነ መልክዑ ዘሳኽዕሉን ዓመት እዩ። ኣብ ዝሓለፉ ዓመታት ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ትግራይ ብዙሕ ጠቀነታት እናመሃዙ ተዘዋወሩ ሃፍቲ ንክየጥሪ፣ ኣብ ቢሮታት መንግስቲ ከም ማንም ዜጋ ተቆሂሩ ናብርኡ ንክየናዲ፣ ብሓድነት ከይሰምር ንምግባር ትምክሕተኛታት እቲ ህዝቢ ከም ህዝቢ ሕልፊ ተረባሒ ከም ዝኾነ ብዝተፈላለዩ መራኽብቲ ሓፋሽ መሰረት ዘይብሉ ናይ ሓሶት ወረ ከጋውሑ ፀኒሖም እዮም።

ብኻልእ ወገን ህዝቢ ትግራይ ብከቢድ ሰብኣውን ንዋታውን ኪሳራ መንግስቲ ደርጊ ደምሲሱ ስልጣን ንህዝቢ ኢትዮጵያ ብቅንዕናን ብመሰረት ባህሊን ስነ ልቦና ወለዱን ኣረኪቡ እዩ። ይኹን እምበር ትምክሕተኛታት መሰረት ዘይብሉ ጠቀነ ብምፍጣር ልዕልነት ህዝቢ ትግራይ ኣሎ ብምባል ህዝቢ ትግራይ ነገሎም ንምድኻም ላዕልን ታሕትን ይብሉ ኣለው። ብቁፅሪ ውሑዳት ዘይበሃሉ ተጋሩ እውን እቲ ጉዳይ ሓቂ መሲልዎም ምስ ትምክሕተኛታት ብምውጋን ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ትግራይ መዘና ዘይብሉ ኪሳራ ንምብጻሕ ሃይምደም ኢሎም እዮም። ብፍላይ ምስ ጉዳይ ወልቃይት ተታሒዙ ቁፅሮም ውሕዳት ዘይበሃሉ ተጋሩ ምስቲ ግብረ ራዕዲ መራሒ ዝነበረ ኮሚቴ ወልቃይት ብምስላፍ ኣገልግሎት ይህቡ ከም ዝነበሩ ሓዚ ጋህዲ ይይኑ ኣሎ። ትምክሕተኛታት ምክፍፋል ተጋሩ ከም ዓብይ ኣጋጣሚ ብምቁፃር ህዝቢ ትግራይ ንምድኻም ከም ዝጥቀምሉ ብታሪኽ ደረጃ እንፈልጦ ሓቂ እዩ።

ኣብዚ ዓመት ለካቲት 11 እንትኹብር ህዝቢ ትግራይ ካብ ድኽመት ዝሓለፈ ታሪኽና ተላዒልና ዝረኽብናዮም ዓወታት ከመይ ክንዕቅቦ ከምዝግበኣና እናሓሰብና ክኸውን ኣለዎ። ብሄር ብሄረ ሰባት ኢትዮጵያ ውዲት ትምክሕተኛታት ንክፈልግ ሓዚ እውን ብዕቱብ ክንሰርሓሉ ይግበኣና። ኣብቲ ዝሓለፈ ዓመት ኣብ ልዕሊ ተጋሩ ኣንፀላልዩ ዝነበረ ሓደጋ ብሔር ብሔረ ሰባት

ኢትዮጵያ አብ ጎንና ከይተሰለፉ ምተረፉ እቲ ሓዲጋ ቀለል ኣይምነበረን። ንኡብነት አብ ጎንደር አብ ልዕሊ ተጋሩ ዘጋጠመ ሓዲጋ አሓት ብሔር ቅማንት አብ ጎንና ብምስላፉ አብ ልዕሊ ትምክሕተኛታት መሰረታዊ ናይ ስነ ልቦና ጉድኣት አብባሉ እዩ። ብሔራት ሱማል፣ ዓፋር፣ ሐረርን ካልኣት ብሔር ብሔረ ሰባትን ኢትዮጵያ አብ ጎኒ ህዝቢ ትግራይ ምስላፊን እውን ነቲ ዘጋጠመ ሓዲጋ ብቀሊሉ ጠጠው ንክብል አብ ልዕሊ ትምክሕተኛታት ናይ ስነ ልቦና ፋርሒ ፈጠሩ እዩ።

እቲ አብ ልዕሊ ተጋሩ አንፀላልዩ ዝነበረ ሓዲጋ ንግዚኡ ጠጠው ኢሉ አሎ። ኮይኑ ግን ተመሳሳሊ ሓዲጋ ንክዩጋጥም እንታይ ዓይነት ስትራተጂ ሓንባብና አብ ተግባር ክንውዕል ከም ዘለና ሐዚ እውን መራሕቲ ትግራይን ህዝቢ ትግራይን ኢሂን ምሂን ክብል አለዎ። ለካቲት ስ እንተነኹብር ስለ ቀፃሊ ሰላምን ረብሓን ህዝቢ ትግራይ ብጥሉል ክንሓስቡ አለና። ትምክሕተኛታት አብ ልዕሊ ህዝቢ ትግራይን እቲ ሕገ መንግስታዊ ስርዓት ኢትዮጵያን ከቢድ ሓዲጋ አብባሉም እቲ ሓዲጋ አብ ቁፅፅር ምስ ውዓለ አለና ምሳኹም ይብሉና አለው። እዚ ውዲት ካብ ታሪኽና አውን እንርድኦ ሓቂ እዩ። ንጉስ ምንጊክ ንንጉስ ዮሃንስ 4ይ ኣይግዛእን ብምባል ምስ ፀላእቶም እናሓበረ ተደጋጋሚ ሓዲጋ ዮብፀሐሎም ነይሩ። ንጉስ ዮሃንስ 4ይ አብቲ እዋን ዘየላጠ ስጉምቲ ብዘይ ምውሳይም ምኽንያት አብ ልዕሊ ተጋሩ ንዘበናት ከቢድ ግፍዒን መግዛእትን በባሉ። እቲ ሐዚ ብትምክሕተኛታት አብ ልዕሊ ተጋሩ ዘጋጥም ዘሎ ሓዲጋ እውን በቲ ሕገ መንግስታዊ ስርዓት መሰረት ተመጣጣኒ ስጉምቲ ክንወስድ እንድሕር ዘይኼኢልና እቲ መዘዝ እንታይ ከም ዝመስል ምትንታኑ ቀለል እዩ። ትምክሕተኛታት ዓላማኦም ማዕርነት ዝሰፈና ሃገር ምምስራት ዘይኮነስ እቲ ንማዕርነት ዝቃለስ ህዝቢ ትግራይ ብምድኻም ብመንነቱ ንክሓፍር ብምግባር መንነትን ኩርዓትን ህዝቢ ትግራይ ንባዕሎም ምግባር እዩ።

ለካቲት ስ እንተነኹብር ዓወታት ህዝቢ ትግራይ ተዓቂቡ ንወለዶ ዝመሓለለፈሉ እንፈት ክንፍትሽ ይግበአና። ህዝቢ ትግራይ ታሪኹ ብትምክሕተኛታት ተሰሪቁ ዘይታሪኹም ከም ታሪኹም ብምውሳድ በዓል ታሪኽ ብመንነቱ ንክሓፍር ንሶም ድማ በታሪኽን ኹብርታትን ህዝቢ ትግራይ ክምክሑ ገይርም እዮም። ታሪኽ ንባዓል ታሪኽ ክብሪ ድማ ንባዓል ክብሪ ክምለስ አለዎ። አብ ሓዲ እዋን ተመራመርቲ ታሪኽ ተወለድቲ ተጋሩ ንምስናድ አብ ዝተገበረ ፃዕሪ ብዘሕዝን ኩነታት አብ ትግራይ ይኹን አብ ካልኣት ከባቢታት ኢትዮጵያ ዘለው ሙሁራን ታሪኽ ተጋሩ ብጣዕሚ ውሑዳት ምዃኖም ንክንርዳእ ክኢልና ኢና። ታሪኹ ዘይፅሕፍ ህዝቢ ከብ ታሪኽ ዘይብሉ ህዝቢ ፈሊኻ ምርኣይ ኣይከኣልን እም ታሪኽና ንፅሓፍን ንፍለጥን።

ለካቲት ስ እንተኹብር መንግስቲ ትግራይ ታሪኽ ህዝቢ ትግራይ ንክስነድ አድላይ ዝኹነ ሙያውን ንዋታውን ድጋፍ ብምግባር ንኹድግፍ ሓላፍነት ክወስድ አለዎ። ለካቲት ስ ካብ ፖለቲካዊ በዓልነት ሓሊፍ ህዝባዊ በዓል ንክኸውን እቲ በዓል ብውፅኢት ምርምርን መፅናዕትን እናተዓጀበ ምክክር ናብ ዝግበረሉ በዓል ንክዓቢ ብዕቱብ ንክስረሓሉ ይግበአና። ትምክሕተኛታት ሐዚ እውን ዘይታሪኹም ታሪኽና ኢሎም ካብ ምስናድ ንድሕሪት ኣይብሉን ዘለው። ህዝቢ ትግራይ ኣምባገንን መንግስቲ ደርጊ ንምድምሳስ በኣሻሓት ዝቁፀሩ ቀያሕትን ፀለምትን ደቁ ገቢሩ ትምክሕተኛታት እቲ ታሪኽ ናትና ታሪኽ እዩ እናበሉ ህዝቢ አብ ምትዕሻሻይ ተፀሚዶም ይውዕሉ አለው። መንግስቲ ትግራይ ለካቲት ስ ካም ምኽባር ንላዕሊ መሰረታዊ ክብርታትን ታሪኽን ህዝቢ ትግራይ ይሰንድ ፤ ብሔራዊ ረብሓ ህዝቢ ትግራይ ንክኸበር ብዕቱብ ይስራሕ ይብል።

ክብርን ሞንስን ንስውኣትን ጉዳኣት ኣካልን ትግራይ!!!

ኢ -ማይል: ethio.justice@yahoo.com